

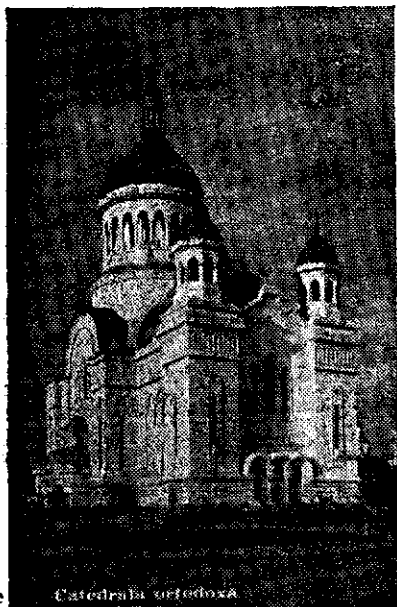
RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 400 Lei

Director: Pr. N. VASIU

Redacția și Administrația:
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

Catedrala ortodoxă

Personalitatea noului ministru al Cultelor

În fruntea departamentului Culturii naționale și al Cultelor a venit un nou titular, în persoana d-lui Ion Petrovici.

D-l ministru Petrovici, cu vârsta către 60 de ani, este profesorul de filosofie și logică al Universității din București și membru al Academiei Române, iar ca literat este bine cunoscut printr-o serie de lucrări literare, mult apreciate.

A mai fost în câteva rânduri ministru la acest resort, încât este un foarte bine inițiat, și mai ales intenționat, al problemelor școlare.

Personalitatea noului ministru ne interesează însă, aici, mai ales sub raportul Bisericii și al fenomenului religios, care constituie pentru neamul românesc un temei fundamental al existenței.

Căci de astădată, ministrul Cultelor este nu numai o personalitate politică sau intelectuală proeminentă, ci un filosof, cu reputație, de mare valoare, bine stabilită atât în țară, cât și în străinătate.

Iar un filosof de talia d-lui ministru Petrovici are o concepție proprie despre marile probleme culturale, etice sau religioase și gândirea sa, a avut prilej suficient în decursul celor 35 de ani de activitate profesorală și publică, să se cristalizeze într'un sistem, care să-i servească drept izvor de orientare pe teren școlar și bisericesc.

Se știe azi că nu numai despre știință nu se mai poate susține că ar fi „ancilla theologiae”, ci nici filosofia nu mai vrea să fie „sclavă” teologiei, ci în cel mai bun caz o soră bună în cercetarea și deslegarea marilor taine ale ființei.

Ca filosof, d-l profesor Petrovici, este un partizan hotărât al speculațiilor metafizice, dar nu faptul acesta îl apropie de teologie ci împrejurarea că în studiile sale afirmă deslușit că „credința în posibilitatea metafizice, nu implică și convingerea că sântem, noi, oamenii, în măsură să realizăm o cunoștință, integrală, completă și absolută”. (Introd. în *Metafizică*, p. 24).

D-sa a și analizat într'un judicios studiu raportul dintre metafizică și religie și, făcând constatarea că epoca noastră are o vădită tendință metafizică, spune că „o perioadă de avânt metafizic este în același timp și una de entuziasm religios”, (ib. p. 70) fiindcă, am putea spune cu d-sa, „religia ar fi practica Metafizice”. (Cercetări Filosofice, p. 66).

Fiind deci socotită religia în concepția filosofică a d-lui profesor Petrovici ca o întregire a metafizice, căci aceasta continuă să rămână „o clădire în veșnică construcție”, evident instituția care este depozitara întregului tezaur de adevăruri religioase, Biserica, va beneficia nu numai de respectul gânditorului convins de importanța rolului ei în progresul omenirii, ci trebuie să aibă și sprijinul întreg al reprezentantului puterii, care știe și simte că în mâna Bisericii stă echilibrul moral și spiritual al neamului românesc.

Și cu cât sunt mai grele timpurile și viitorul mai puțin conturat, cu atât mai mult trebuie sprijinit acest factor cu o misiune atât de decizivă.

D-l ministru Petrovici, cu prilejul instalării sale, a declarat respicat că înțelege să susțină Biserica, fiindcă împreună cu Școala și cu Artă „reprezintă titlul nostru de mândrie în străinătate și cu ele concurăm în apriga luptă dintre popoare”.

În interesul acestui țel, și când se îmbină competența cu buna intențiune, Biserica nu se poate decât bucura că chiar dacă pentru unii dintre reprezentanții ei au răsunat cele mai usturătoare cuvinte spuse vreodată de un ministru: „generoși în odăjdii și egoiști în afară de altar”, noul ministru al Cultelor este decis să facă acestei instituții adevărate dreptate, fiindcă, după propria sa concepție acum e timpul celui mai bine definit elan religios.

Pr. N. VASIU

Educația liturghică

Chemarea preoțească se exercită în deobște prin funcțiunea de păstor sufletească. Păstorul sufletească își împlinește slujba apostolice sfinte cu deosebire pe două căi principale. În general prin păstoria colectivă și în special prin pastorație individuală. Cea dintâi o săvârșim în lăcașul sfânt, prin mijlocirea cultului divin, în centrul căruia este sfânta slujbă a Liturghiei.

Toate rânduilele slujbelor dumnezeiești ortodoxe, converg spre focarul de lumină duhovnicească, spre inima slujbelor sfinte a liturghiei. Ea este izvorul și lumina vieții celei nouă adusă pe pământ de Mântuitorul Iristos Dumnezeu. În această lumină privind-ne chemarea preoției sfinte, înțelegem sensul cerințelor sf. apostol Pavel: „așa să ne socotească pe noi oamenii, ca pe niște slugi ale lui Iristos și iconomi a-i tainelor lui Dumnezeu. (I Cor. 4, 1).

Sfânta liturghie ortodoxă este o adevărată capodoperă.

„Liturghia noastră cu misticismul ei, cu înălțimea și sublimul concepțiilor, cu jertfa cea de pe Golgota și cu toată viața Mântuitorului care se reînnoiește totdeauna când se săvârșește această liturghie, a fost și va fi până la sfârșitul veacurilor cultul cel mai sublim și cel mai admirat de toți aceia cari se vor învrednici să-i pătrundă înțelesul și să-i guste frumuseța” (Sp. Căndea, Iristos și mânt. sufl. a orăș., pag. 154).

Sfânta liturghie este dra na Golgotă, pe cari iconomi Domnului, o săvârșim în dumineci, sărbători și totdeauna pentru mântuirea și înviorarea vieții sufletești a credincioșilor.

Frumuseța și sublimul sfintei liturghii ortodoxe, a impresionat adânc odinioară pe Ruși, în biserica sf. Sofii, încât nu mai știau unde se află, — pe pământ sau în cer, și ca urmare un popor întreg a îmbrățișat credința Răsăritului. Liturghia răsăriteană până azi nu și-a pierdut nimic din frăgezimea și puterea ei de influență asupra sufletului omenesc.

Poporul dreptcredincios, pâ-

nă azi, urmărește sf. liturghie cu adâncă evlavie și cu însemnate și sublime. Experiențele vieții pastorale și atitudinea credincioșilor noștri în timpul sf. liturghii mai ales la orașe, ne convinge însă, că actele simbolice și momentele ei culminante, nu sunt cunoscute. Cultul divin ort. cu formele cele mai variate și mai complexe, a ajuns în vremea noastră un cult aproape necunoscut de majoritatea enoriașilor.

Credincioșii dela sate, gustă și apreciază frumuseța și măreția liturghiei noastre prin intuiția simțului profund religios și a tradiționalismului conservator. Pentru enoriașii intelectuali dela orașe, sfânta slujbă a liturghiei nu exercită totdeauna o influență efectivă pentru o trăire launtrică a momentelor sfinte, ca ieșirea cu sf. daruri, cântarea axionului și actul prefacerii.

De aceea nu arareori, intelectualii ne întâmpină cu plângerea că slujba noastră este prea lungă și n'au răbdarea să o urmărească până la sfârșit.

Ori, tocmai această situație sufletească, ne impune constatarea că enoriașii nu cunosc sensul formelor și al simbolurilor cultului ortodox. Spiritul materialist s'a furișat unori și în tainițele sufletului contemporan, negând cultului bisericesc valoarea lui divină, coborându-l între faptele vieții pământești. Acest spirit dă cultului o coloratură de reminescentă istorică a unui fapt care trăește prin puterea tradiției și a conservatismului. Această concepție dăunătoare apreciază liturghia numai ca o lucrare omenească.

Sfânta liturghie este însă în primul rând o lucrare dumnezeiască fiindcă în centrul ei stă jertfa euharistică, simbolul real al jertfei de sânge de pe Golgota.

(Continuare în pag. 2-a)

Importanța bibliotecii parohiale

Sufletul nostru, ca și trupul are nevoie de hrană. Această hrană o culegem citind mult. Mai ales azi, în secolul luminii, cărți avem destule. Sunt destul de ieftine, în raport cu celelalte articole de viață și le putem procura ușor, dacă voim.

Rolul mare ce-l au cărțile pentru noi — mai ales preoții satorilor — ce suntem rupți din contactul zilnic cu intelectualii cunoscători ai diferitelor probleme de viață, este incontestabil.

Greul vieții noastre îl împărtășim între patru pereți, cărților din biblioteca parohială și ele ne consolează, ne întăresc și ne fac ca, eșind din sala bibliotecii, să privim lumea printr-o prismă mai blândă, după cum blândă a fost și cartea care ne-a ascultat durerea.

Dar nu numai atât. Preotul, având nevoie să cunoască cât mai mult și bine toate ramurile științei, are mare nevoie de cărți, de o bibliotecă cât mai mare, cuprinzând multe volume, din toate domeniile. Preotului nu-i este de ajuns cât a studiat în școală, ca elev și student, viața lui trebuie să fie o școală perpetuă iar cartea dascălul și profesorul.

Știm că lumea n'are margini pentru noi; cărțile ne vor transporta departe printre nebuloasele misterioase, dincolo de soare și chiar de stele; la Dumnezeu. Timpul și spațiul de asemenea nu vor mai avea margini, dar istoria se întinde departe înapoia noastră, și geologia ne va duce și mai departe încă, cu milioane de ani înaintea creației omului, chiar la geneza universului material, adică tot la Dumnezeu.

Biblioteca parohială este — pentru noi preoții — izvorul acestor studii, cheia de aur care deschide ușa sufletului spre încurajarea, mângăierea, odihna și fericirea noastră și a credincioșilor pe care îi păstoriim.

Ne va transforma viața, o bibliotecă parohială, dacă ne servim bine de ea, într'un adevărat rai pământesc; căci prin ea totul ne este desvăluit.

Ce bucurie avem, noi și credincioșii noștri, când putem citi cele mai importante istorii, cele mai mișcătoare volume de călătorii, cele mai interesante povestiri, cele mai frumoase poeme, cele mai mari minuni morale și fizice. Putem vizita pe oamenii de stat, pe poeții și filosofilor cel

mai eminenți din toate timpurile; putem profita de ideile celor mai mari cugetători și a ne bucura de cele mai sublime creațiuni ale genului omenesc. Putem sta de vorba chiar cu Dumnezeu.

E ceva să avem o bibliotecă parohială și mai mult să ne știm folosi de ea. Importanța ei — după cum am văzut — e mare. Dar, durere, sunt și azi parohii fără bibliotecă. Acolo unde există și se utilizează de către enoriași activitatea pastorală a preotului este mai încununată de succes. Credincioșii acelei parohii, au mai multă dragoste față de biserică și de aproapele lor. Sectele n'au ce căuta acolo. Inițiativele de interes public, prind și se îndeplinesc repede. Acolo totul merge bine, și numai bine.

Pentruca biblioteca parohială să-și ajungă scopul dorit, cărțile ce o compun, trebuie aselectate. O maximă veche zice: „Vârsta se recomandă la patru lucruri; lemn vechiu pentru ars, vin vechiu de băut, amici vechi cărora să te destăinuiești, cărți vechi să citești”.

Cea mai veche carte fiind *Sfânta Scriptură* sau *Biblia*, ea trebuie citită. „E pentru toate vârstele și toate categoriile sociale. E neîntrecută căci întrânsa vorbește însuși Dumnezeu, fie în umbră, în Vechiul Testament; fie deschis, în Testamentul Nou. Când vrem să admirăm atotputernicia lui Dumnezeu, cele șase zile de creație ne vor desvălui-o imediat. Când vrem să cunoaștem peripecțiile prii care neamurile s'au perindat până la noi, cărțile lui Moisi ne stau la îndemână. Vom lauda pe Dumnezeu cu psalmistul David. Vom plânge, cu Ieremia, păcatele zilelor noastre. Vom gusta mângăierea dumnezeiască în timpuri de nenorocire, împreună cu Iov. Vom lua parte la Nașterea Mântuitorului și, dacă vom voi, i-l vom întovărăși în toată activitatea Sa pământescă, până la Golgota și Sfântul Mormânt. Dacă îndoeli va turbura sufletul nostru, vom plânge cu Petru îndepărtarea vremelnică de Dumnezeu. Vom mări învierea împreună cu Sfintele Femei și vom vedea cum la glasul dumnezeescului apostol Pavel, întunerecul păgânismului, ca o ceață în fața soarelui, dispare spre a face loc cuvântului care, la început, era la Dumnezeu”. (Pr. Ev. C. Andreiu).

În concluzie, Sfânta Scriptură o recomand tuturor. Toate bibliotecile parohiale să înceapă cu ea, urmată — apoi — de altele în domeniul teologic, moral istoric, social, literar, descriptiv, iar cele cu caracter economic, să fie specifice regiunii din care face parte parohia respectivă, întrucât, biblioteca parohială, este destinată și credincioșilor.

Preotul are, deci, datoria de a îndemna pe enoriașii săi, să citească cât mai multe cărți din biblioteca parohială. Cărțile să fie aselectate și recomandate numai de el, într'un cântec dănsul cunoaște necesitățile sufletului și duhovnicesc, ale credincioșilor săi.

Iată o propunere pe care o pun în discuție colegilor mei, preoți din parohii.

Pr. L. DAVID

Deschiderea Institutului de istorie Universală „Prof. N. IORGA”

În București s'a deschis institutul de Istorie Universală, care poartă numele marelui cărturar Nicolae Iorga

Ședința s'a ținut sub președinția d-lui prof. George Brătianu, noul director al acestui înalț așezământ de cultură.

După oficierea serviciului divin d. prof. George Brătianu a spus următoarele:

Nu este aici locul și nici împlinirea potrivită pentru a evoca întreaga durere a acestor triste amintiri, durerea ce a adâncit-o zilele trecute, pierderea nedespărțitei tovarășe de viață și de lucru, din zile bune și din vremuri grele, a lui Nicolae Iorga.

Dar nu pot să nu mă opresc în această clipă de reculegere, în fața tragediei acestei soarte vitregi, care l-a răpit dintre noi, pe cărturarul semănător al tuturor năzuințelor revendicării naționale, în căsuța cel mai întunecat al istoriei moderne a României. Lui Nicolae Iorga nu i-a fost îngăduit să se mândrească de onoarea națiunii sale, răzbutată de sângele și de vitejia ostașilor ei, nici să se bucure de deșteptarea nădejdilor înviate, odată cu reîntregirea înfăptuită la marginile de Răsărit și mieznoapte ale țării.

Printre ultimele pagini pe care le-a mai scris N. Iorga se află și prefața la o „istoriologie”, rezumat și sinteză a tuturor cunoștințelor culese în decursul cercetărilor de decenii, din trecutul tuturor vremurilor și al tuturor popoarelor. În aceste rânduri postume el schița evoluția gândului său, dela întâile aplicări ale fecunde sale metode de comparații, apropieri și paralelisme, la sinteza istoriei omenirii, la a cărei nouă și ultimă prelucrare a muncit cu obișnuita sa pasiune, până în clipa în care moartea l-a surprins.

Dar este un lucru pe care nici cei mai hotărâți adversari ai săi n'au putut și nu vor putea să-l conteste: că nu este un rând din atâtea câte le-a scris, care să nu arunce sămânța unei idei, care să nu constituie prilejul unei discuții, care să nu pună probleme ce constrâng la examinare și cercetare și să nu deștepte interesul cetitorului, fără de care orice scriere istorică nu mai e știință vie, ci literă moartă.

Pr. Aurel Nicoară

Educația liturghică

(Continuare din pag. I-a)

În împrejurările vieții de azi, pulsul vieții religioase este mai viu, orientarea creștină mai accentuată, ca în vremuri pașnice. Biserica intră în vremea de acum, în centrul preocupărilor tuturor cercurilor de credincioși. Duhul vieții eroice, sacrificiul pentru Patrie, asprimea vieții cu restricțiile ei materiale trezesc în suflete îndemnuri pentru viața creștină. Conștiința creștină mai vie, frământările sufletului de azi, crează un mediu mai prielnic pentru intensificarea vieții spirituale.

De aceea cultul divin ortodox, poate mai cu folos să-și împlinească influența sa covârșitoare pentru întărirea și promovarea virtuților creștinești.

Ținând seamă de această dispoziție sufletească, credem că momentul acesta este potrivit pentru o mai intensă operă de educație liturghică a păstoriților.

Cultul ortodox este un tezaur adevărat, care stă ascuns pentru înțelegerea obștei creștinești. În activitatea noastră de predicatori nu prea găsim preocuparea cu problema catehizării liturghice a credincioșilor. Bogăția acestui tezaur ortodox trebuie scos la lumina cunoștinței tuturor. Cărțile noastre de slujbă cuprind un material didactic-liturghic prețios, care ne stă la îndemână.

Totuși pentru ca osteneala slujitorilor, să dea roduri bune se simte în deobște trebuința cărților de predici liturghice, cuprinzând expuneri didactice cu adâncirea psihologică a momentelor liturghice. Prin lucrarea aceasta de propovăduire se va putea înălța nivelul simțirii religioase, în timpul slujbei.

Ea ar fi o îndrumare sufletească a enoriașilor spre ceea ce am putea numi trăirea liturghică a obștei.

Pasivitatea în timpul slujbei nu poate fi o notă caracteristică a atitudinii creștinului în biserică.

Dar prin o participare activă, credinciosul are legătura sufletească cu însăși desfășurarea slujbei. Conținutul acesteia îi îmbracă sufletul într-o atitudine conștientă și vie. De aceea prin pătrunderea noastră de sfântenia slujbei, și prin înțelegerea adâncă a sensului ei de obște, să năzuim din toate puterile spre slujba liturghică dinamică, folosindu-ne de mijloace morale, admise de Biserică, cântarea în comun, cărți de rugăciuni, coruri.

Se adevărește în felul acesta un mare adevăr, spus de filosoful Homeacov, că „numai acela înțelege Biserica, care înțelege Liturghia”.

OMAGIU POSTUM

Un erou plâns în Țara Moșilor: Dr. VIRGIL ȘORTAN

Ziarul Tribuna No. 189 din 20 Noembrie a. c. într-o cronică semnată din Turda de dl Vasile Ilicșu, ne aduce trista veste ce-a umplut de jale sufletele și a cernit inimile miilor de Moși din Munții Apuseni.

Pe frontul de Est din stepa Rusiei, a căzut ca un erou Dr. Virgil Șortan, avocat și funcționar public, figură proeminentă și bine cunoscută în toată „Țara Moșilor”.

Coborător dintr-o familie de preoți ortodocși din Munții Apuseni, ca fiu al binecunoscutului preot Șortan, a rămas orfan de tată, împreună cu cei 7 frați ai săi. Își trăiește copilăria în comuna natală, Blăjgeni-Hunedoara. Liceul îl face la Brad și Turda, unde își ia bacalauratul. Prin străduința unei mame iubitoare și cu sprijinul neprecupețit al unui înalt lezarh al Bisericii noastre ajunge a-și termina studiile juridice la Universitatea din Cluj, promovându-se doctor în drept în anul 1928.

Tribunul și vajnicul luptător Moș, Amos Frâncu, apreciind calitățile excepționale ale tânărului Virgil Șortan, îl ia pe lângă sine și-l inițiază în toate tainele unor lupte mari ce se duceau atunci pentru drepturile sfinte ale oropsiților Moși. Virgil Șortan devine cel mai prețuit colaborator al Marelui Tribun și avocatul cauzelor moșesti și luptătorul neobosit al atâtor probleme ce frământau de veacuri și până azi sufletul lor. Ca un apărător a lor firese, ia parte activă la marile procese ce au făcut răsunet la vremea lor: „Mica”, „Tischler”, „Banfii”, „Groedel”, „Moșul” etc., unde se cereau pe seama Moșilor păduri pășuni și băisaguri și pe urma căror procese, în parte li se și face dreptate.

Deși Virgil Șortan devine funcționar public la Primăria orașului Cluj, Secretar general la Comisariatul Moșilor, Consilier juridic la Rezidența Ținutului Someș, apoi în refugiu avocat al primăriei orașului Turda, în cari demnități și-a făcut conștiincios datoria bucurându-se de toată stima și încrederea superiorilor săi ce l-au apreciat iar colegii și colaboratorii săi iubiti, a căutat să-și închine toată străduința și puterea de muncă Moșilor săi dragi, căutând pe toate căile a le veni în ajutor, adunând la el acasă sute de Moși și mai ales copiii pribegi de pe străzile Clujului, întinzându-le caldă mână de protector și făurind cu ei mărețe planuri de viitor pentru binele lor și al neamului. El n'a trăit o clipă pentru sine, n'a știut ce este odihna și liniștea și chiar în timpul refugiului, când fiecare se gândea pentru el și ai săi, în calitatea ce o avea la Cooperativa Moșul ca președinte și unde numai dragostea de a-și putea ajuta Moșii l-au adus, aieargă zi și noapte numai ca să poată aproviziona cu cereale miile de Moși, in-

chiși și lăsați fără drumuri în bazinele Someșului Rece. Atunci, când clopotele au sunat în dungă, când focuri s'au aprins pe dealuri, și când tunicele au vestit Moșilor și Țării întregi chemarea cea mare din 22 Iunie a. c. Virgil Șortan a ținut să fie omul datoriei și a plecat pe front cu unitatea sa. După ce trece prin multe primejdii de moarte luptând cu credința în Dumnezeu, ca un adevărat erou, a căzut acolo departe vitejește, ca un adevărat martir, lovit de gloanțele dușmane cu gândul și sufletul la Moșii lui dragi.

Acum își doarme somnul liniștit alături de atâția alți viteji eroi, după cum ne informează cronică amintită, în cimitirul Eroilor Creștini din Noua Sînergievoa-Ucraina. „A trăit ca un erou și a murit ca un martir al cauzei românești și moșesti”. Acesta a fost Virgil Șortan, omul înzestrat cu o excepțională valoare morală, înzestrat cu un extraordinar talent, ajutat de o cultură pe care reușise să și-o însușească în metropola Ardealului.

Chiar și de pe front sufletul și grija lui Virgil Șortan erau îndreptate spre viitorul Moșilor căci la 25 Septembrie, în ultima lui scrisoare-testament, către un bun prieten și împreună luptător, scria aceste rânduri: „cred că ne vom reîntoarce și vom relua cu același entuziasm lupta pentru drepturile noastre pentru a asigura Moșilor o viață mai bună în țara noastră. Până atunci du singur lupta. În tine am toată nădejdea, ești un preot cu misiunea predestinată de a continua în ori ce împrejurări lupta pentru dreptate, chiar dacă noi vom cădea la „Datorie”.

Testamentul lui Virgil Șortan va fi urmat de miile de Moși cari azi se roagă în bisericuțele lor, pentru odihna veșnică a apărătorului lor și a fiului de preot ce a pășit încă din frageda vârstă pe calea marilor tribuni și luptători ai Moșilor, Horea, Avram Iancu, Pelaghia Roșiu, Amos Frâncu, etc. Amintirea lui va rămâne veșnic printre noi, iar Moșii nu vor avea liniștea în suflet, până ce nu vor readuce de la Sînergievoa-Ucraina osemintele eroului lor și al neamului, și-l vor reazeza cu toată cinstea cuvenită în Pantعونul Național de la Tebea de sub Goronul lui Horea, alături de mormântul Marilor tribuni, Avram Iancu și Amos Frâncu, al cărui strănepot după mamă era. Indureratei mame, văduva preoteasă de la Blăgeni și neconsolatei soții funcționară la Universitatea Clujană din Sibiu, Moșii le trimit și pe această cale sincere condoleanțe aducându-le mângâierea ca acela care le-a fost fiu și soț, iar Moșilor „Frate de Cruce” și apărător, murind așa cum au murit toți tribunii Moșilor, în sărăcie și eroism.

Pr. Vasile Herdea

Din alte eparhii

Comemorarea familiei Mocioni.

Episcopia Timișorii a ținut să-și arate, în primul an al existenței sale, toată recunoștința față de ilustrii bărbați din familia Mocioni, care au ostentat cu un zel deosebit pentru ridicarea culturală și socială a Românilor bănățeni și au fost stâlpi puternici ai Bisericii strămoșești.

Spre acest scop organul oficial al Eparhiei Timișorii, „Biserica Bănățeană”, a închinat un număr festiv familiei Mocioni, iar clerul în frunte cu P. S. Sa Episcopul Vasile, a comemorat printr-o sfântă liturghie și parastas solemn, în ziua de 30 Noembrie a. c. pe membrii acestei familii care, prin virtuțile lor naționale și creștinești, au binemeritat dela neam.

P. S. Sa Episcopul Vasile a evidențiat mai ales figura prominentă a lui Andrei și Alexandru Mocioni, care în vremuri foarte grele pentru poporul ardelean au ostentat, câștigându-și merite nepieritoare.

În aceeași zi s'a dat și un festival artistic la Teatrul Național din Cluj-Timișoara, participând toți reprezentanții Banatului la aceste serbări comemorative.

O măsură canonică a I. P. S. Sale mitropolitului Moldovei.

La cancelaria mitropolitană, a avut loc o importantă sesiune a consiliului secției economice a Mitropoliei Moldovei și Sucevei.

La ordinea de zi, erau pentru dezbateri o serie de chestiuni urgente care interesează în special partea economică și gospodărească a arhiepiscopiei Iașilor.

Se știe că I. P. S. S. Mitropolitul Irineu a hotărât ca întreaga sa avere să fie trecută în administrarea secției economice căreia de altfel îi revine și o jumătate din venit. Astfel au trecut în administrarea secției economice, moșiile din comuna Popricani, și Lungani-Voincești jud. Iași cum și via de la Hlincea, proprietatea uzufructuară a înaltului Prelat al Moldovei, la care s'a mai adăugat și o vie în comuna Bucium, de curând expropriată și achiziționată pentru Mitropolie.

Consiliul secției economice a discutat apoi asupra măsurilor necesare exploatarea acestor bunuri în așa fel încât să realizeze un randament cât mai bun.

Consiliul a luat act de trecerea în seama statului a pădurilor, foste proprietatea uzufructuară a Mitropoliei după care s'a discutat și aprobat facerea unui împrumut care să servească la exploatarea bunurilor eparhiei Moldovei.

În urmă s'au făcut diferite propuneri privind organizarea și buna funcționare a fabricii eparhiale de lumânări.

„Pe malurile Nistrului”. Conferința P. S. Sale Vasile al Timișorii.

Organele diferitelor eparhii din Ardeal, care au avut reprezentanți în misiunea Bisericii Ardealului în Basarabia, publică succesiv dări de seamă despre rezultatele activității misionare la frații reîntregiți.

La Timișoara, în cadrul Universității libere, a ținut, despre această misiune, o interesantă conferință însuși P. S. Sa episcopul Vasile. „Se remarcă în deosebi, — spune P. S. Sa — lipsa conștiinței naționale, ce n'au putut să o trezească nici cei 20 de ani de regim românesc; se face apoi o deosebire între moldovean și român ca și cum dânsii nu ar face parte din același neam. Basarabeni poartă îmbrăcăminte rusească fără să aibă un port național; casele, gospodăriile sunt uniforme, fără pretenții, precum se observă acest fenomen și în regimul alimentar.

Caracteristica generală, ce impresionează, este adâncă religiozitate, bisericile bine îngrijite, participarea în masă la serviciile religioase”.

Darurile Mitropoliei ortodoxe a Ardealului pentru ostașii din zona de operații.

Arhiepiscopia ortodoxă de Alba-Iulia și Sibiu a predat recent, Comitetului județean de Patronaj — Sibiu, următoarele obiecte confecționate din lână de către parohiile din cuprinsul ei:

535 perechi ciorapi, 175 perechi mănuși, 107 perechi mânecute, 10 buc. căciuli, 15 buc. fulare, 1 buc. pieptar, 11 buc. flanele și 3 buc. capișoane.

Darurile au fost imediat predate de către Comitetul județean de patronaj, unităților spre a fi trimise ostașilor, din zona de operații.

Șezători pentru ajutorarea copiilor săraci.

În scopul de a veni în ajutorul copiilor lipsiți de mijloace și pentru a îmbunătăți hrana elevilor săraci ce iau masa în fiecare zi la cantina „Jubirea aproapelui” a Sf. Mitropolii din Craiova, clerul local, din îndemnul înaltului chiriach organizează o serie de șezători.

Prima manifestație va avea loc în ziua de 21 Decembrie la liceul de fete „Elena Cuza” și cu acest prilej pr. Const. Brânzei cons. referent al Mitropoliei va conferința despre „Datini de Crăciun”.

Informațiuni

Schimbări în guvern.

În ziua de 5 Decembrie a. c. a avut loc într'un cadru solemn instalarea d-lui prof. Ion Petrovici ca ministru secretar de stat al Culturii Naționale și al Cultelor, precum și a d-lui profesor I. C. Petrescu, ca subsecretar de stat al școalelor.

D-sa a spus cu prilejul instalării: „În opera legislativă va fi nevoie de legi organice noi, adaptate realităților românești și europene. Noua operă legislativă trebuie să tină seamă de noua conștiință românească, mai potențată ca înainte. Să se facă legile cele mai potrivite, care să corespundă necesităților actuale, dar să fie prezidate de acel nedesmințit bun simț românesc”.

La departamentul acesta s'au mai produs și alte schimbări. Noul secretar general al Culturii naționale este d-l profesor Napoleon Crețu, al Cultelor și Artei d-l prof. Aurel Popa, administrator al Casei școalelor este d-l Bagdasar, iar director al învățământului secundar d-l prof. C. Gerota.

Tot atunci și-au preluat posturile: d-l Titus Dragoș, noul ministru subsecretar de Stat al românizării, colonizării și inventarului, precum și d-l prof. Alexandru Marcu, ca subsecretar de stat la Ministerul propagandei naționale.

Examen pentru cântăreții bisericești.

Consiliul vicarial, având aprobarea cuvenită a P. S. Sale episcopului nostru Nicolae al Clujului, a hotărât, în ședința sa ultimă, să țină în ziua de 15 Ianuarie 1942 orele 9 dim. un examen cu cântăreții care au cercetat școala eparhială de cântăreți din Nușeni.

Toți cei interesați au fost avizați pentru a se înscrie la examen.

Examenul se va face din: I. română, dogmatică, morală, istoria Bisericii ortodoxe rom. noțiuni de liturgică și drept bisericesc, tipic și cântări bisericești. Cunoștințele vor fi cele însușite și predate la școală.

Cei reușiți vor primi certificat de calificare cantorală, în baza căruia vor putea fi bugetați de Stat.

Un nou război mondial.

Săptămâna aceasta este plină de evenimente de-o importanță hotărâtoare în istoria lumii. Japonia duminica trecută, iar Germania și Italia, la 11 l. c. au declarat război Statelor Unite ale Americii.

În același timp Anglia a declarat că se consideră în război și cu România.

Întreg globul pământesc este cuprins deci în flăcările unui nou război mondial.

Expoziție de fotografii la Sibiu.

În incinta Universității „Regele Ferdinand I” din Sibiu s'a inaugurat o „Expoziție de fotografii din Ardeal și Munții Apuseni”.

Primul a luat cuvântul d. rector dr. Iuliu Hațieganu, care a arătat între altele însemnătatea covârșitoare din punct de vedere istoric și etnic, a acestei expoziții de fotografii documentare, în special tinerețului studentesc, această rară ocazie, de a privi fiecare Român frumusețile naturale și tipurile de români din Ardeal.

D. dr. Gh. Preda, în numele „Astrei” a adus mulțumiri organizatorilor acestei expoziții, care este un stimulent, al vremurilor de astăzi și din care reiese clar trecutul, prezentul și viitorul neamului nostru de dincoace de Carpați.

La sfârșit a vorbit d. Valeriu Pușcariu director în Ministerul propagandei, și a mulțumit Universității Daciei Superioare pentru ospitalitatea ce a dat-o expoziției de fotografii documentare, apoi a arătat caracterul specific al expoziției, prin care se documentează pitorescul românesc și se marchează unitatea geopolitică a acestui pământ strămoșesc.

Nr. 667/1941 prot.

Concurs

Se publică concurs pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. Chinchis, din protopopiatul Luduș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat;
2. Casă parohială, supraedificii gospodărești și grădină 1 jug. 264 stj.
3. Sesiune parohială 32 jug. 1312 stj. arător și fânaj.
4. Stola îndatinată.

Candidații își vor înainta cererea cu documentele Ven. Vicariat în Alba Iulia în termenul fixat și cu prealabila noastră încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a se face cunoscuți credincioșilor.

Luduș, 26 Noemvrie 1941.

În înțelegere cu consiliul parohial din Chinchis.

R. POPA
protopop.

1—3

4123/1941.

COMUNICAT

În temeiul adresei Nr. 420/1941, M. a Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banaț, Crișana și Maramureș, se aduce la cunoștință tuturor organelor parohiale, următoarea hotărâre luată în ședința din 14 Noemvrie 1941, a Consistorului Mitropolitan:

„În comunele cu mai multe parohii, cu mai multe biserici și cu mai mulți cântăreți bisericești, dar cu un singur consiliu parohial, membru de drept în consiliul parohial va fi cântărețul cu diplomă, absolvent al școlii de cântăreți. În lipsa acestuia va fi membru de drept, cel mai vechiu cântăreț în funcțiune.

Ceilalți cântăreți bisericești, pot fi aleși ca membri în consiliul parohial”.

Alba-Iulia, 3 Dec. 1941.

Președinte:
AL. BABA

Secretar:
Pr. T. CIURUȘ

No. 4125/1941.

COMUNICAT

În temeiul adresei Nr. 419/1941 M. a Mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Banaț, Crișana și Maramureș, se aduce la cunoștința tuturor organelor parohiale următoarea hotărâre luată în ședința din 14 Noemvrie 1941, a Consistorului Mitropolitan:

„Preoții pensionați rămân membri de drept în consiliul parohial și după pensionare (Art. 46 al. 2 din Statut), dacă locuiesc în parohie unde figurează și mai înainte ca membri ai consiliului parohial. Nu pot fi însă președinți ai consiliului și ai adunării parohiale.

Preoții pensionați dacă trec cu domiciliul în altă parohie, pot fi aleși ca membri în consiliul parohial din respectiva parohie”.

Alba-Iulia, 3 Dec. 1941.

Președinte:
AL. BABA

Secretar:
Pr. T. CIURUȘ

No. 4174/1941.

COMUNICAT

În conformitate cu dispozițiile Onor. Minister Nr. 54.783/1941 dispunem, ca preoții noștri să facă raport Oficiului protopopesc în 30 a fiecărei luni despre eroii morți în războiul actual până la acea dată însemnând numele și pronumele celui mort în război, profesia, domiciliul, vârsta, gradul militar și locul unde a murit.

P. P. C. C. Protopopii vor centraliza și trimite apoi aici fără întârziere.

Alba-Iulia, 28 Nov. 1941.

Președinte:
AL. BABA

Secretar:
Pr. T. CIURUȘ

Asociația preoteselor ortodoxe

În București ființează din 1929 începând, când a primit personalitatea juridică, o Asociație a preoteselor ortodoxe.

În 1930 această asociație a deschis în București, B-dul Carol 75 un cămin pentru studenți, care pe lângă taxe modeste de întreținere, asigură o educație religioasă-morală corespunzătoare caracterului instituției.

În 1930 această asociație a cancea testează spre acest scop un imobil al său, făcând din acest institut un loc de educație nu numai pentru studenți, ci de îngrijire chiar al preoteselor necăjite. Acest cămin se află în str. Romană No. 246.

Încadrându-se în Consiliul de Patronaj, a primit o subvenție de 500.000 lei, susținând acum, în condiții mult mai avantajoase, ambele cămine amintite mai sus.

Activitatea Asociației a dat rezultate bogate și în alte direcții. Lucrul său este intens, susținând activitatea misionară a preoțimii.

Este deci o pildă demnă de urmat și la noi.

No. 4074/1941.

COMUNICAT

În temeiul circularei Nr. 61.113/1941 trimisă de Onor. Minister al Culturii Naționale și al Cultelor direct oficiilor protopopești, P. P. C. C. protopopi sunt invitați să se conformeze celor cuprinse în ea, îndemnând pe Cucernicii preoți să-și intensifice acțiunea de propagandă pentru Împrumutul Reîntregirii.

Rapoartele săptămânale se vor face întocmai, direct Ministerului, iar la Vicariat se va arăta la sfârșitul fiecărei luni, cât durează subscrierea rezultatul obținut.

Alba-Iulia, 22 Nov. 1941.

Președinte:
AL. BABA

Secretar:
Pr. T. CIURUȘ

No. 4079/1941.

COMUNICAT

Invităm pe preoții noștri să nu mai trimită cereri pentru gradația a cincia. Am intervenit la Minister în cauza aceasta, de unde ni se vor da instrucțiunile cuvenite, pe cari le vom comunica preoțimii noastre la timpul său spre conformare.

Alba-Iulia, 22 Nov. 1941.

Președinte:
AL. BABA

Secretar:
Pr. T. CIURUȘ

Tip. „ALBA” Cenzurat